

Verkostoyritykset ja tutkimus
Teija Lahti-Nuutila

18.12.2017

48/060/2017
DM 1945753

Opetus- ja kulttuuriministeriö
Kirjaamo
kirjaamo@minedu.fi

Viite OKM049:00/2017

Tekesin lausunto: Suomen Akatemian toimikuntarakenteen uudistaminen

Opetus- ja kulttuuriministeriö on pyytänyt lausuntoa luonnoksesta hallituksen esitykseksi laista Suomen Akatemiaa koskevan lain muuttamisesta ja luonnoksesta Suomen Akatemiaa koskevan asetuksen muuttamisesta.

Innovaatorahoituskeskus Tekes lausuu seuraavaa.

Muutoksen lähtökohdat ja tavoitteet ovat perustellut. Toimintaympäristö muuttuu ja Suomen Akatemian hallintoa ja johtamista sekä roolia on kehitettävä entistä strategisempaan suuntaan, jotta muutoksiin on mahdollista vastata nykyistä paremmin. Myös tavoite parantaa yhteiskunnallisen päätöksenteon perustaa ja vahvistaa Suomen Akatemian asemaa asiantuntijaorganisaationa on kannatettava. Tavoitteiden saavuttaminen edellyttää entistä tiiviimpää yhteistyötä eri sidosryhmien kanssa. **Tekes haluaakin lausunnossaan kiinnittää huomiota lakiehdotuksen seuraaviin kohtiin, joita tulisi täsmentää ja vahvistaa, jotta muutoksen tavoitteet voisivat toteutua.**

Suomen Akatemian tehtävät (lakiesitys 2 §)

Nykyisessä laissa todetaan, että Suomen Akatemian tehtävänä on edistää tieteellistä tutkimusta ja sen hyödyntämistä. Lakiehdotuksessa taas todetaan tehtäväksi edistää tieteellistä tutkimusta ja tutkimusedellytyksiä sekä niiden hyödyntämistä rahoittamalla niitä ja osallistamalla kansainväliseen yhteistyöhön. Uusi muotoilu jättää epäselväksi Suomen Akatemian roolin tutkimuksen hyödyntämisen edistämisessä. Näin muotoiltuna teksti viittaa siihen, että roolia voisi olla rahoitustoiminnassa, mutta tältäkin osin tehtävä jää epäselväksi. Muuta roolia tutkijoiden ja elinkeinoelämän sekä muiden yhteiskunnallisten toimijoiden vuorovaikutuksen ja yhteistyön edistäjänä tutkimustulosten hyödyntämiseksi ei olisi.

Tekes näkee, että tutkimuksen hyödyntämisen roolia tulisi jatkossa vahvistaa. OECD maaraportin mukaan Suomen suurimpia haasteita on tutkimustulosten ja uusien ideoiden muuntaminen innovaatioiksi maailmanmarkkinoille. Perinteinen toimintamalli, jossa perustutkimusta seuraa soveltava tutkimus ja sitä tuotekehitys, on muuttumassa kehämäiseksi malliksi, jossa eri vaiheet ovat vuorovaikutuksessa keskenään ja tieto virtaa eri toimijoiden välillä. Globaali kilpailu, tutkimustiedon avoimuuden lisääntyminen ja digitalisaation vauhdittama innovaatioprosessien nopeutuminen haastavat uudenslaisiin toimintatapoihin. Tutkimus- ja innovaatiotoimintaa rahoittavien julkisten

Verkostoyritykset ja tutkimus
Teija Lahti-Nuutila

18.12.2017

48/060/2017
DM 1945753

toimijoiden kuten Suomen Akatemian ja Tekesin (ensi vuonna Business Finland) saumaton yhteistyö on jatkossa entistäkin tärkeämpää. Myös esitetyissä verrokkimaiden esimerkeissä näkyy suuntaus saattaa aktiivisesti yhteen tutkimusta, elinkeinoelämää ja yhteiskunnallista osaamista. Lakitekstin yleisperustelussa nykytilan arvioinnissa todetaan, että Akatemian toiminnan vaikuttavuutta vahvistaisi aktiivisempi rooli vuoropuhelussa tutkimusyhteisön ja muun yhteiskunnan välillä. **Tekes esittääkin, että lakitekstin ja sen perusteluiden muotoilua tutkimuksen hyödyntämisen edistämisen osalta selvennetään. Siinä yhteydessä tulisi huomioida myös Suomen Akatemian rooli sen rahoittamissa projekteissa syntyvän tutkimustiedon saattamisessa elinkeinoelämän ja muun yhteiskunnan hyödynnettäväksi ja vuoropuhelun lisääminen tutkimusyhteisön ja muun yhteiskunnan välillä.**

Tieteelliset toimikunnat (lakiesitys 5 § ja ehdotus asetukseksi 1 §)

Tekes pitää perusteltuna uutta toimikuntajakoa, jossa terveyden tutkimus on yhdistetty biotieteiden ja ympäristön tutkimuksen toimikuntaan. Tämä mahdollistaa nykyistä paremmin monitieteisen lähestymistavan ja vastaa paremmin toimintaympäristön vaatimuksiin.

Verrokkimaissa on toimintaa kehitetty entistä strategisempaan suuntaan ja tiede- ja tutkimuselimiin on tuotu myös muuta kuin tiedeasiantuntemusta. Strategisuuden vahvistuminen ja kansallisiin painopisteisiin vaikuttaminen edellyttää entistä enemmän vuorovaikutusta myös muiden yhteiskunnallisten toimijoiden kuin tiedetoimijoiden kanssa. Siksi toimikuntiin tulisi saada myös muuta kuin tieteellistä asiantuntemusta. Nykyisessä ja ehdotetussa uudessa lakitekstissä lukee, että toimikunnissa tulee olla monipuolinen ja korkeatasoinen tieteellinen asiantuntemus. **Tekes esittää, että toimikunnissa tulisi lisäksi olla yhteiskunnallista ja elinkeinoelämää edustavaa asiantuntemusta.** Näin toimikunnilla olisi nykyistä paremmat edellytykset hoitaa tehtäväänsä rahoituksen vaikuttavuuden ja tuloksellisuuden sekä muun edistämistyön osalta. Esimerkiksi Strategisen tutkimuksen neuvoston toiminnassa ja Lippulaivoissa on otettu käyttöön relevanssipaneelit.

Asiakirja allekirjoitettu sähköisesti

Teija Lahti-Nuutila
johtaja